

מסורת הש"ס

(א) ולפני שמים יחא כז"ל,
(ב) [תוספ' פ"ד ה"ב],
(ג) [זכרות סא:] סנהדרין עד.
פסחים דף כה, (ד) [פסחים שם:
סנהדרין שם. ודף עג.],
(ה) [פסחים כה: ושם נסמן],
(ו) נז"ל יתן להצילו בנפשו כ"א
בכל המקומות.

ורה אור השלם

1. וְאַהֲבַת אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל
לִבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל
מְאֹדֶךָ: דברים ו ה
2. וְלִנְעֹר לֹא תַעֲשֶׂה דָבָר אֵין
לְנֹעַר חֹטָא מוֹת בִּי כְּאֲשֶׁר
יִקוּם אִישׁ עַל רֵעֵהוּ וּרְצֻחוֹ
נֶפֶשׁ בֶּן הַדָּבָר הַזֶּה:
דברים כב כו

גליון הש"ס

גמ' השלמה דרבנן ליכא.
עין כתובות דף ג ע"א תוס'
ד"ה וכת תריסר:

הגהות הנר"א

[illegible]

מוסף תוספות

מִן. לֹא עֲבָדָה מַעֲשֵׂה. מִן.
כֹּלֵא"ם. [אָלָא] יִתְרֵד גִּרְסִין
וּבִאֲבֹעֵל אֵין עֲדִידֵיב מַעֲשֵׂה.
וְהִן מִתְקַנֵּה עַד דִּים אֵם.
וְהִן מִתְקַנֵּה עַדִּיב מִבְּרִי, שֶׁאֵינֶם
שׂוֹנֵה בִּלְבָד גִּי'עַ הַחֲמוּד לִיחִיד
נִהְיָת בְּכַנְנָא מִשּׁוּם עִירִית,
מִי'ם יִאֲדִי לִרְמֵי אֵין יִתְרֵד
גְּמוּר, אֲדִי הִיא לֵאל
מִתְחַת שְׂכָר לֵאל הַבְּחֻצָה,
וּבְמִקּוֹם פִּרְהָסֵי דִיאֲכִי חִילּוּ
שִׁחִית הִיחִיב הַצִּירִיב לִמְסֹר
עֲצֻמָּה לִמְרִיתֹהּ. מִן מִי'ן מִתְקַנֵּי
עַד ד. [וְדִיאֲכִי] מִפִּרְהָסֵי
דִּיאֲכִי חִילּוּ שִׁחִית מִן אֵין לֵאל
לִמְסֹר דִּיאֲכִי מִלִּיתֹהּ,
שִׁחִי אֵינֶה מַחֲלָלָה אֵין חֶסֶם.
שִׁחִינִי עוֹשֶׂה מִשּׁוּם מַעֲשֵׂה. שֶׁ

תום' ישנים

בן שמונה בן תשע מחנכין
ובתינוקות. (א"ל) [קשה לי]
לאמרינן בנזיר פרק [מי שאמר]
הריני נזיר (מגלה) [כח, ב] גבי
האיש מדיד את בנו בנזיר דר"ל
לאמר כדי לחנכו בצמיות. בנו אינו

מרתנא אין מעינן אופן. אין חייבין למנוע מהן מאכל: **מחנין** אופן. לשנות לפני שנה שהיא סמוכה לפירקן פירקן הוי בן שלש עשרה לנקבה וארבע עשרה לזכר שדרך מיתוקות להציא שמי שערות בשמי שער הוי ויום אחד דהיינו בתוך שנה י"ג והיא פירקה לעומקין ומתוקן ב"ג ויום אחד

מתני' התניקות אין
מוחבין אותן לפני שגנו
שהיו גרילין במצורר
שתים מוחבין להו ב'
רב חסדא לא קשיא
א"ר הונא בן ח' וכן ב'
בן א' משלימין
מדאורייתא בתניקות
ה' א' מדרבנן כח' כח'

לגדירא שצברה שנתה וכנסה לתשע
ותבוקות כדמתיים מילתיה דהו שנת
תשע ארבע שנים לפי פרקה: וכן
תשע. לחולה שצברה שנת תשע
וכנסה לתוך עשר דהיינו ג' שנים
לפני פרקה מחנכין לשעות: וכן עשר.
לגדירא שצברה שנתה עשר וכנסה לאחד
ועשר עשר וחת עשרה לתבוקות וכן
וכנסה לי"ב משלימין מדרבנן כ"ז
וכנסה לי"ג משלימין מדאורייתא שהיא
פירקן בתבוקות הכריאה ההכולה שוות
בזו: וכן נתמן אומר וכו'. לא פליג
רב נתמן דרביא הוה אלא מן שני
מילי דתבוקות ומר פירש מילי דתבוק:
והיינו ארבע שנים לפי פרקה: וכן

ובי קר לחינך ואל תשכח
מאכילי אותך לשלום
תרי חנוכי הווי: **בת**
חולה מאכילי אותך
עצמו עד שיאמר די:
תוחבין כל כוש ברום
לאו מאכילי אותך רשע
אותה שומן עצמו שר
עניות ושפיכות דמים
נאמר בכל מאדך וזו
יש לך אדם שגופו
לך אדם שממונו
ושפיכת דמים מנוא
נפש כן הדבר הזה וס'
בא לברך ונמצא
רוצח (ב') מה רוצה

[illegible][illegible][illegible]

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

פב.

אָלע רײַז הונט וואָרען נחמן קשיא. ולא מזי לשנוי דסמוך לפירקן
והשלמת דדצריהס קאמר דסמוך לפירקן משמע פרק
דגדלות י"ג שנים ויום אחד למינוקת וי"ג שנים ויום אחד למינוק:
ממך רוצה יחרג ואל יעבור אף נערה המאורסה יחרג ואל יעבור.

פירש רש"י לולא גרם מתיבתא דלחיה
כלא מחייבא לוממנא נספיה"ז קרקע
עולם היא ובהא חמלה הא בדקוה"פ
זן סודר (מסדהי עד) פריך והא אסתר
פרסאיה הו"א ואמאי לא פריך והא
ג"ע יהב ואל יעבור אפי' צינעמא
ולמאי לולא גרם מתיבתא נלמנא
ג"ע ידע שפיר המקשה דמהי קרקע
עולם אכל לענין פרסאיה דעטמא
מטו מלכות האס לא אסוק אדעמיה
דמהי^א ולהכי פריך והא אסתר
פרסאיה הו"א ומשני ומעני' פרסאיה
נמי קרקע עולם היא ומעני' וידע
דלחיה לולא עבדה מעשה אין לא ליהבא
דהא מרולא לפינן ורולא גופיה דיהבא
היינו מטום מלכות חמיה דלמא דריך
סוקנו ורבי' וכו' היכא היכא דעבדי
מעשה אכל אי לא עבדי מעשה כגון
שרוים להפילו על התיוק כדי להורגו
ואם יעכב עד יום ייהרגוהו וכל

תני רבה בר שמואל תינוקות אין מעניין אותן ביהו"כ
או שנים סמוך לפירקן בשלמא לר' יוחנן ניהא אלא
קשיא אמר לך רבנן מאי חינוך נמי דתני השלמה
והא תניא יאי זה חינוך היה רגיל לאכול בשתי שעות
בשלש מאכלין אותו בארבע אמר רבא כי עולא
העובר שיהיה מאכלין אותו עד שתשיב נפשו
פ' בקיאי ואם אין שם בקיאי מאכלין אותו על פי
מ' ת"ר העובר שיהיה בשר קודש או בשר חזיר
ומניחין לה על פיה אם תתישב דעתה מוטב ואם
ב' עצמה ואם תתישב דעתה מוטב ואם לאו מאכלין
לך דבר שעומד בפני פקוח נפש ח' ח' וגילוי
ל' מנל דתניא א"ר אומר אם נאמר בכל נפשך למה
נאמר בכל מאדך למה נאמר בכל נפשך ❶ ואם
ביב עליו ממנו לך נאמר בכל נפשך ❷ אם יש
נ' עליו מגופו לך נאמר ובכל מאדך גילוי עריות
תניא ר' אומר יבי כאשר יקום איש על רעהו ורצהו
מה ענין למדנו מרוצה לענדה המאורסה אלא ה"ז
מה נערה המאורסה יניתן להצילה בנפשו ❸ אף
הרג ואל יעבור אף נערה המאורסה יחרג ואל יעבור
ורוצח

עין משפט
נר מצוה

נב א ב מיי פֿיב מהל' שטות
עשור ה'ל' טמג לאוין ט
טושי'ע ארוי' ט טושי'ע טפֿע;
ג' מיי שס הלכ' ט טושי'ע אר'ח
סיון מר'ח טפֿע; ג;
ד' מיי שס הלכ' ט טושי'ע אר'ח
סיון מר'ח טפֿע; א[;]
ה ו ז מיי פֿיר' מהל' מ'יל אר'
ד' ופֿס' טמג טמג טמג טמג
הלכ' ט טמג לאוין טט טושי'ע
אר'ח ט מר'ח טפֿע; ג;
זח ט י מיי פֿיב מהל'ג' יסדו
הסוד'ה ה'ל' ט טמג עש'ה א
טושי'ע ד'ר טק טפֿע; א [רבי]
אלפס טר' ופֿמל'ה ט'פֿ ט דף
רעד[;]

סב ז ח מ"י פ"א מהל' רוצח
הל' [ו ז ח י סמג לאוין
קסד וסמג ועשין עד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' לפני שנה לדצריהן ולפני שמים לדברי תורה אלא לר' יוחנן קשיא: (ב) שם למה נאמר בכל נפשך אלא לומר לך אם יש לך אדם:

מוסף רש"י

[illegible]

דבינו חנאל

תינוקות אין מעניין אותם
ביום הכפורים אבל מחנכים
אותן קודם שנה קודם
שחים בשביל [שיהיו] רגילים
במצות. אוקימנא בבריא
קודם שחים. קודם שנה

כן י"א משלימין מדרבנן, וכן משלימין מדרבנן. והא דתני היא. [ו]דכוותיהו קימא לן מהנכין אותן לשעות ובפיקן לן כוותיהו. ותרי חינורי הוו, ארבע, והשלמה נמי דמדרבנן ידש או בשור חזיר תוחבין לה אותה אסור עצמו, שאין לך זה היא.

ל בעלה ולא שיך צה(ם) כשם
תצות (כו, צ) האשה שנחנשה
צבא על יצמות ויצמות נט,
כנכרים. ועל שהמיר לעכו"ם
גיר בקטן שגולד דמי ואין זה
י מעשה, ולהכי לא פריך והא
שה וראיה לדבר אסתר, ומשני

(ב) נשבת קצט. וס"ג.
(א) (תמורה ב:) ונשבעתו עתה
לאמר כפי דברי חז"ל דאמר לרב
פסא"ג (ג) ונ"ל ד"מ וכן איתא
ב"ר"י ורס"ל"ג (ד) ענין ו:
והוא ספ"ד איתא
(ו) נש"ס (ו) ונעוץ פ"י ענין
טרידמ דמט בעמלת,
(ח) (ט"ו) ענין ספ"ה
דכלאס, (י) (ט"ז) ענין
ד"ה ומוס' שבעות עתה:
ד"ה ולמר ומוס' חולין עתה:
ד"ה מר ומוס' מנחות עתה:
ד"ה ומוס' דק"ט. ד"ה
דלמס"ג

ה מדרגתי סיפא אם אין שם ב' מבבל דרישא דאמר צריך. וזקיקין מהדרינן ולא סמכי' אלא זקיקין כלל^א וכי' היכא דרופא

הנה מדקתני סיפא אם אין שם בקיאים מאבירין אותו ע"פ עצמו
מכלל דרישא דאמר צריך. והכי קאמר כל כמה דלמינו לנאדורי
בקיאים מהדרינן ולא סמכי אחולה גופיה אלא היכא דליכא
בקיאים כלל וכו' היכא דרופא בקי אומר אינו צריך וחולה אומר

לענין עדות אבל לענין אומדנא בתר דערו
דממונא: אבל הכא ספק נפשות הוא והא
מאכילין אותו על פי עצמו מכלל דרישא
התני בד"א דאמר לא צריך אני אבל אמר צריך
חד דאמר לא צריך מאכילין אותו על פי
היכא דאמר צריך אני אפי' איכא מאה דא
שנאמר לב יודע מרת נפשו תנן אם אין שם
מעמא דליכא בקיאין הא איכא בקיאין לא ה"ל
אמר צריך אני איך שם בקיאין כלל מאכילין
ומרת נפשו: **מתני'** ה"מ שאחיו בולמוס
ועד שיאורו עיניו מי שנשכו כלב שוטה אין
ר"ל מתאב בן חרש מתיר ועוד אמר ר' מתאב
לו סם הבת צ"ל בשבט מפני שהוא ספק
אם תשבת **ת"י** שנפלה עליו מפולת ספק ו
ספק מה ספק כתיב ספק ישראל מפוקחין עליו
מת ניהוהו: **גמ'** ת"ר **מניין** היו יודעין
לדע אמר אביי ובמעמא ת"ר **מנין** שאחיו כו'
מכלל ונבילה מאכילין אותו נבילה מכל ו
תנאי אמר רתנאי **מאכילין** אותו סבל ו
תנאי אמר רתומה לו סבל אמר רבה
ועלמא לא פליגי דמתקנינן ליה ומספנין ליה
מר סבר סבל חמור ומר סבר תרומה חמ
תרומה חזיא לכהן ומר סבר תרומה חמור

ד"ר ינאי תגרויט: **הלא נחמ**
עסקינו כחול חולל לא צריך
האכזרעטען ממני' דשווענין לרופאין!
וויסנא לוי על פי בקי, **הלא נחמד**
זיך אמר ר' ינאי דשווענין לרופא:
ואנ' דא דאמר בר ספרא, **לא דא דאמר**
רבנן מ' כחאלה ומה' דאמר לענין
דעות הלא צלען אומדנא
בזר דעות אלעין אומדנא
ד'י אומדנין ויל' בזר דעות באומדנא
דממונא כגון בשומא ששמיין לצעל
אז' אצל באומדנא דחולא ק' על גב
דדוכא דאמר לא צריך חיל' דאמר מ'י
דאמרי צריך ספק נפשות להקל: **מכלל**
דריש' דאמר ר' ינאי, ואפי' קמ'י
ממני' ע"פ בקי' און ע"פ עמנא לא
נמה דברים אומדנין דמחליטין אדמו
ע"פ בקי'אן כלומר דצענין בקי'אן
דאמר לא צריך אומדנין בקי'אן צריך
מחליטין אדמו אצל אמר דאמר אי
און ע"פ בקי'אן מ'ר דאמר לא צריך
הלא דא מחליטין אדמו ע"פ עמנא ר'י
ינאי דאמר דשווענין תחלה: **מר דר**
ר' אבי אהר, ק'י סופא לא פתס
דאשמע דהיבא דאמר צריך אי
רזיכנא לא מחליטין לא צריך לא
רזיכנא לוי' הלא צל' אמר' דליבא
דאמר צריך אי ואפי' ריכא מאה
דאמרי לא צריך רזיכנא לוי' מנאי
עמנא לא צידע מרת נפשו: **אמרי**
גרי' מן אס אין עס בקי'אן מחליטין
אדמו ע"פ עמנא דליבא
בקי'אן הלא איבא בקי'אן לא מ'י
קאמר נמה דברים אומדנין דאמר
לא צריך אצל אמר צריך אי און
בקי'אן כלל מחליטין אדמו וכו'. אין
עס בקי'אן כלומר אין בקי'אן קי'אן
מחליטין מ'י אשמו' נומנא. חולי
האדמו מחמת רעבון עיני' כחות ודוא
מסוכן למוח באומדנא מחמת ברי' ע'
נמאסא: **מחליטין** מחמת צד' ע'
און **מחליטין** מחמת כבי' שלו. ואע"פ
שווענין הרופאים דברואה ו' אינה
רפואה הגורמת להפיר לו חיסור
(א) בהמח' נומנא על כ' ר'י' **מחליטין**

חוֹדֶה אֶמֶר צִירִד בִּי. וּמִן
 שִׁירָא לִיתוּמ מִסּוּק, דְּלֹא נָס
 אִין מִאֲכִלִין אִזּוּר. וְלֹא דִמִּי
 לִיתוּמָה צִירִדָּה לִי, וְהִצְרִתָּה
 מְדֻלָּתָא לִּי אֲתָּה הִנּוּ וּמוֹקְמִין
 לִּי בִּי מִפִּין [עֲבַד מִקְרָא ב']
 בְּסוּמָא. וְשִׁמְשַׁע אִתּוּמָא אֲזִמְרִית
 בְּסֻמָּא וְאִתּוּמָא אִתּוּמָא אֲזִמְרִית כֵּן,
 דְּהֵסֵא נִימָא קִיס לִי לִי לִי
 צִירִדוּמָא דְּמִתָּא דְּהִלָּקְתָּהּ נִימָא
 דִּילִי אִתּוּמָא מִקּוּם נִימָא. וְעֵתָּה
 דְּלֵת דְּלֵקְתָּהּ אֲמִירִין שׁוּבִיר דְּלֵת
 מִיִּנְיָא, אִתּוּמָא נִימָא מִקּוּם נִימָא
 וְעֵתָּה דְּלֵת דְּלֵקְתָּהּ אֲמִירִין שׁוּבִיר

הרש מסיר. קסבר רפואה גמורה היא: **גב' אמר אבני ונעמא**
אורו **אבני קלק** אם אין לן דברים מומרים דל זכרו ויש לפתיו
אורו **נשעים**. לאחר מן היעבור השטבל צמיחה שמים ויש
לאחר שמיטבל הרומות: **דלוי עומא** לא פליגי דתסקיני לן **אורו**
ולא אפשר צוילין. אללא אם כן אוכל את כולו וקאמר מאכילין אותו
וזולין לעגמן וכן ימימא אורז מוטב שירימא הרומות ויפליקוהו כן
שאפי לכהנים אינו ראוי: **אמר סבר** **ספירא חמורה**. שאין לה

שידוע להבחין בין טעם תבשיל יפה לטעם תבשיל רע: **מחליטין** האסורין מחליטין אותו הקל הקל שבהם: **עצל** שצויעים מחליטין ימים בשעה: **דחפאש בחולין**, שבו ר' בחולין ש טבל זה להאכילו נא נ"מ. חולין ואין מחליטין אותו על ולא תרומה: **י פלגי** בכל כמות שהוא ולא יפרישו ממנו תרומתו להאכילו תרומה לעצמה אחד לעצמו ולא יאכילוהו עצל כמות שהוא: **מר פטר עצל חמור**, אצל אצל עצל אפשר דמתקן להו וחולין יור ראוין לכל אדם: אפשר

בבלה, טבל ושביעית שביעית, טבל ותרומה תנאי היא דתניא מאכילין אותו טבל
אומר תרומה ולא טבל, ואוקימנא כי פליגי בדלא איפשר לתקוני, אבל בדאיפשר ל
וספינן ליה.

[illegible][illegible]

נפשתי חזקת, מר בר רב
 נאמר אמר כל הליק דמא
 חזקת צירי אני, אפי' כ'
 אומרתם אני צירי, חלילה
 שומענך כרחמיכל כל יודע
 דתת נפשי ומקשה לי
 ממתת דקתי, מאליך
 אחת על פ' דתת, מתת
 חק, כמה דברים
 בריאלי אמר חולה
 צירי אני, אבל אם חולה
 חזקת צירי אני, אין ש'
 חקבלי, כלומר את שמשחין
 יבקיעמל אמי מאליך אותו
 צימ, מאי טעמא
 חל דרת נפשו.
 ש' דאחז בלומס.
 בלומס לשון י' גרנו
 ש' שור, חלילה לה החלילה
 ואחזי, אוכל רחבה לחלוק
 מאליך, מאליך אותו
 ש' טעם ד' שיהוו
 יצירי, מאי דרענך שיהוו
 חל, ד' שיהי' בין טוב
 חל, אמר אבי' ובטעמא
 ש' מאי בלומס
 מאליך אותו חקל חקל.
 חל בבלה מאליך אותו

ולא תרומה, בן תימא
וני כולי עלמא מתקנין